

พันตำแหน่ง ... เพราะทุจริตให้ผู้อื่นลงชื่อเข้าเรียนและสอบแทน !!

โดย นายปกครอง

Leaders หรือ ผู้นำ นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถและมีวิสัยทัศน์เหมาะสมกับตำแหน่งแล้ว ที่สำคัญยังต้องเป็น “แบบอย่างที่ดี” เป็นที่เชื่อถือ เชื่อมั่น และได้ใจสมาชิกในองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ ในการร่วมมือและพร้อมใจกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้

ถ้าผู้นำมีพฤติกรรมในทางทุจริต แม้มิใช่ทุจริตเชิงนโยบาย หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์ในหมู่พรรคพวกของตน การให้ของขวัญหรือติดสินบนก็ตามที่ โดยเป็นกรณีมีพฤติกรรมรู้เห็นให้ผู้อื่นเข้าสอบแทนตนเองจนถูกลงโทษจากสถาบันการศึกษาในฐานะทุจริตการสอบ ย่อมเกิดข้อกังขาว่าเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไปหรือไม่ และกรณีทุจริตการสอบซึ่งมิใช่ทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ จะถือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งผู้นำท้องถิ่นหรือไม่ วันนี้มีคดีปกครองที่จะช่วยไขข้อข้องใจในเรื่องดังกล่าวมาฝากท่านผู้อ่านครับ ...

เรื่องราวของคดีดังกล่าวมีอยู่ว่า ... ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) ในสมัยที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง โดยได้รับทุนการศึกษาจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อมาถูกมหาวิทยาลัยดังกล่าวสั่งลงโทษพักการเรียน ๑ ภาคการศึกษาและปรับตกทุกวิชา ในความผิดฐานทุจริตในการสอบ กรณีให้ผู้อื่นมาเข้าสอบแทนตนเอง นายอำเภอจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนซึ่งได้รายงานผลการสอบสวนว่า การทุจริตการสอบถือเป็นความผิดเฉพาะตัว ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ จึงไม่ถือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ต่อมา ผู้ฟ้องคดีพ้นวาระและได้รับการเลือกตั้งให้กลับมาดำรงตำแหน่งนายก อบต. อีกเป็นสมัยที่ ๒ และได้มีผู้หยิบยกเรื่องดังกล่าวขึ้นมาร้องเรียน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงหารือไปยังคณะกรรมการการศึกษา ซึ่งได้ตอบข้อหารือว่าพฤติการณ์ในทางทุจริตไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่หรือจะต้องมีคำพิพากษาถึงที่สุด เพียงแต่มีพฤติกรรมในทางทุจริตก็เข้าข่ายต้องห้ามแล้ว นายอำเภอจึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อกล่าวหา โดยต่อมาได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายก อบต. ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย เพราะตนได้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติจากคณะกรรมการการเลือกตั้งมาแล้ว จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้ตนพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว

คดีมีประเด็นพิจารณาว่า การที่นายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายก อบต. ด้วยเหตุมีพฤติกรรมในทางทุจริต เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามรายงานการสอบสวนของมหาวิทยาลัยที่ผู้ฟ้องคดีเข้ารับการศึกษาระบุว่า ผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักศึกษาแห่งเดียวกันยอมรับว่า ในวิชาสถิติได้เซ็นชื่อเข้าเรียนแทนผู้ฟ้องคดีหลายครั้งและเซ็นชื่อเข้าสอบแทนอีก ๒ ครั้ง ส่วนวิชาอื่น ๆ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าเรียนเป็นบางชั่วโมง แต่ในสมุดลงเวลามีการลงลายมือชื่อครบทุกวิชา จึงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีรู้เห็นและยินยอมให้ผู้ได้บังคับบัญชาลงลายมือชื่อเข้าเรียนและเข้าสอบแทนตน ซึ่งในประเด็นนี้ผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งคัดค้านอันเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานดังกล่าว

เมื่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มิได้บัญญัติความหมายของคำว่า พฤติกรรมในทางทุจริต เอาไว้ จึงต้องนำความหมายทั่วไปโดยเทียบเคียงจากนิยามคำว่า โดยทุจริต ตามมาตรา ๑ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่มีความหมายว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และเมื่อนำความหมายของคำว่า โดยทุจริต มาพิจารณาร่วมกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่ต้องการให้ได้บุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเข้ามาบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พนักงาน ลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว

จึงเห็นได้ว่า พฤติกรรมในทางทุจริตมิใช่เพียงหมายความว่า กระทำทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่เท่านั้น ฉะนั้น พฤติกรรมในทางทุจริตจึงต้องหมายรวมถึงการกระทำใดที่ได้มาซึ่งผลตอบแทนที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจแก่บุคคลทั่วไปอีกด้วย

ดังนั้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีย่อมเข้าข่ายเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง อันถือเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต ตามมาตรา ๕๘/๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖) การที่นายอำเภอวิญญ์และมิคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายก อบต. จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๕๕/๒๕๖๕)

จึงสรุปได้ว่า บุคคลที่จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบต. นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย แม้ว่ากฎหมายดังกล่าวจะกำหนดลักษณะต้องห้ามข้อหนึ่งไว้เพียงว่า ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต โดยมิได้กำหนดว่าการกระทำเช่นไร ถือว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต แต่เมื่อพิจารณาถึงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือเป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่มีอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น จึงต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าบุคคลทั่วไป การแสวงหาความดังกล่าวย่อมมิได้หมายถึงการกระทำเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ทั้งก่อนและในขณะดำรงตำแหน่ง ให้ถือเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตตามกฎหมายดังกล่าวด้วย ฉะนั้น การรู้เห็นและยินยอมให้ผู้อื่นลงลายมือชื่อเข้าเรียนและเข้าสอบแทนตน ย่อมเข้าข่ายเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต ซึ่งต้องห้ามดำรงตำแหน่งนายก อบต. ครับ !

(ปรึกษาการฟ้องคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)